

Aby uczniom chciało się chcieć...

*Bliskie i dalsze rozważania wokół
procesu zaangażowania
w działania
„Współ w zespół,... by moc móc wzmóc”*

cyt.J. Przybora

Zaangażowanie

- ☐ **Zaangażowanie**, czyli co sprawia, że uczeń z pasją podejmuje działania lub ich unika?
- ☐ Jak **podziać**, by skutecznie **zadziać**, by uczniowi chciało się chcieć?
- ☐ Rola „**zaciekawienia**” ucznia projektem, działaniem, a postawa nauczyciela i jego nastawienie do zadania.

Czy uczniowie widzą sens
działań w projekcie?

Od czego zacząć?

Jak i czym zachęcić uczniów ?

Nauczyciel i uczeń

na starcie

projektu...

Czy ja widzę sens ?

W jaki sposób i czy „zapanuję” nad uczniami ?

Co, jeśli nie damy rady?

„Zaangażowanie otwiera głowę”

Na dobry początek coś z technologii sukcesu

„ ...Do niedawna sądzono, że na sukces składają się dwa główne czynniki: **zdolności lub talent oraz silna motywacja.**

Współczesna psychologia dodała trzeci czynnik – **optymizm...**”

Warto więc na wejściu zacząć od tego, by wzbudzić optymistyczne nastawienie i pozytywne myślenie: o projekcie, o zadaniach, o swoich możliwościach i kompetencjach potrzebnych do realizacji, o tym co zyska uczeń, w taki sposób by, on TO zobaczył „ w nas”

Ćwiczenie:

Stwórzmy **katalog niechcianych stwierdzeń** i wyeksponujmy go na tablicy lub planszy.

-Nie umiem, nie dam rady, nigdy tego nie robiłem, nie da się, to dla mnie za trudne.

Gdyby coś na drodze projektu rzeczywiście okazało się trudne warto wspomnieć anegdotę o trzmielu.

„ Zgodnie z prawami aerodynamiki ...obiekt o takim stosunku ciężaru ciała do powierzchni skrzydeł nie może latać, ale trzmiel o tym nie wie i po prostu lata.”

K. Okraszewski, B. Rakowiecka, K. J. Szmidt, Porządek i przyroda, Lekcje twórczości cz. 2 , s.45

Z doświadczeń pedagoga w pracy projektowej...

Na wejściu...

Nie róbmy sobie „pod górkę” ...

Bardzo ważne są komunikaty na pierwszym spotkaniu, w trakcie formowania się grupy, zapoznawania z istotą projektu.

Równie istotny jest przekaz pozawerbalny, postawa nauczyciela, nastawienie do zadania, motoryka, uśmiech...
Te znaczące czynniki generują i zarządzają energią każdej sytuacji edukacyjnej, pobudzają jej siłę, napęd.

Różnicę w podejściu prezentują wypowiedzi nauczyciela:

- *Jesteśmy tu po to, ponieważ musimy coś wymyślić i to przeprowadzić. Takie dostaliśmy zadanie...*
(nastawienie typu przymus)
- *Wiem, że jesteście po lekcjach, zmęczeni, ja też ...ale...(nastawienie siłowe)*
- ***Chcę Wam zaproponować udział w super-przygodzie ... (nastawienie entuzjastyczne, które „udziela się uczniom”)***

**Pokaż, co udział w projekcie „da” uczniowi, jak go wzbogaci
i jak się tym bawić**

Żeby z zaangażowaniem się uczyć, uczeń powinien chcieć się uczyć i wiedzieć do czego mu się to przyda.

Nikt nie zmusi go do nauki, jeśli nie czuje, że to mu do czegoś będzie potrzebne.

Rzadko kto uczy się, robi coś z pasją: "bo musi, bo trzeba;"

Skrzynka z narzędziami do budowy projektu

Czym dysponujemy? Zasoby – czyli **skrzynka z narzędziami** w projekcie

Ćwiczenie:

1. Każdy z uczestników grupy otrzymuje zadanie wypisania 7 zdań zaczynających się od wyrazu – **Jestem lub umiem ***
2. Uczestnicy odczytują zapisane treści na forum grupy projektowej
3. Wybrany uczeń notuje na tablicy skład „**Skrzynki z narzędziami**” do pracy w projekcie

*

uczniowie zapisują swoje mocne strony, kompetencje i umiejętności przydatne do pracy projektowej

- K. Okraszewski, B. Rakowiecka, K. J. Szmidt, Porządek i przyroda, Lekcje twórczości cz. 2 , s.45

Różne spojrzenia na proces motywacji

„Zaangażowanie wielorakie jako klucz do skutecznego uczenia się, działania”

„...Warto wiedzieć o ZAANGAŻOWANIU więcej, a zwłaszcza to, że w procesie uczenia się występują różne typy motywacji: behawioralna, emocjonalna i poznawcza.

*Zaangażowanie może różnić się intensywnością, czasem trwania,
a jego utrzymanie zależy od wysiłku, emocji i woli.*

Według jednej z teorii zaangażowanie ma swoje trzy wymiary.”

Warto się im przyjrzeć szczególnie
w pracy projektowej
z uczniami.

https://ipro-elearning.com/html/partners/pro/rozne_oblicza_zangazowania.html

Potrzebna będzie aktywacja kilku wymiarów zaangażowania

1. Poprzez działanie. Zaangażowanie behawioralne. Wysoki poziom zaangażowania behawioralnego występuje wtedy, gdy podczas uczenia się wykonujemy **dużo różnych czynności** świadczących o tym, że aktywnie uczestniczymy. Słuchamy, czytamy, odpowiadamy, rozwiązujemy testy, wykonujemy ćwiczenia. Im więcej takich działań podejmujemy, tym większe prawdopodobieństwo, że efektywniej się nauczymy.

Dostarcz wielu okazji do: działania, wykonywania różnorodnych czynności, ogranicz dopływ innych bodźców (multitasking)

2. Poprzez pozytywne emocje. Zaangażowanie emocjonalne. Występuje wtedy, gdy generujemy pozytywne emocje ,np. od grupy uczących się, w sytuacji lub w wyniku zainteresowania tematem. Dlatego do programów rozwojowych włącza się elementy grywalizacji pobudzającej nasze emocje, które zachęcają do rywalizacji i zmagania. Emocje zwiększają nasze zaangażowanie do zdobywania wiedzy, tym samym zwiększając jej efekty.

Dostarcz wielu okazji do: pobudzenia emocjonalnego, mogą Ci pomóc żarty, humor, skojarzenia ucznia z pozytywnymi miejscami, sytuacjami.

3. Poprzez zaciekawienie, uwagę, koncentrację. "Zaangażowanie poznawcze to stan, w którym uczeń koncentruje się na tym, by dobrze zrozumieć przedmiot nauki i wytrwać w tym stanie przez dłuższy czas." „O ile zaangażowanie behawioralne to wkładanie wysiłku w uczestnictwo, o tyle poznawcze jest kwestią nastawienia i ukierunkowania woli.” „**Spędzanie czasu na uczeniu się jeszcze nie znaczy, że się nauczymy. „Musimy jeszcze chcieć się nauczyć.**

Dostarcz wielu okazji do: jak najciekawszego przedstawienia tematu, dbaj, by uczniowie byli wypoczęci, skoncentrowani, skupieni ... Organizuj przerwy na dotlenienie organizmu.

https://ipro-elearning.com/html/partners/pro/rozne_oblicza_zaaangazowania.html

W pracy projektowej ważne jest skupienie uwagi ucznia

W ferworze pracy grupowej, często przy bardzo silnych emocjach, niezwykle trudno o skupienie uwagi uczniów na tym, co mówi nauczyciel, jakie ważne polecenia wydaje.

Pomocną może się okazać technika budowania napięcia: operowanie ciszą, zmiana modulacji głosu oraz komunikaty typu:

-Powiem to tylko raz...

Technika budowania napięcia i skupiania uwagi

-Powiem to tylko razi chwila ciszy...

Jak podzielać, by zadziałać? Emocje, aktywność, sensoryka

Wielkim kunsztem wykazuje się nauczyciel, który potrafi sprawić, że twórcze wyrażanie siebie i nabywanie wiedzy staje się źródłem radości. A. Einstein

- ☐ Do zapewnienia efektywności procesowi uczenia się i zapamiętywania niezbędny jest układ 3 czynników, którymi są: tzw. sensoryka, emocje oraz działanie.
- ☐ Wszystkie nasze doświadczenia świata przechodzą przez układ limbiczny, który decyduje o ich wartości i znaczeniu.
- ☐ „Emocje służą do interpretacji doświadczenia pomagają określić świat...”
- ☐ Edukację powinniśmy kwalifikować jako przygodę, nieodkrytą i wspaniałą. Emocje związane są ściśle z funkcjami poznawczymi. Czy jest to znaczące dla edukacji?
- ☒ „Aby się uczyć trzeba być emocjonalnie zaangażowanym.”
- ☐ „Nieuczuciowe, nieemocjonalne środowisko nie sprzyja uczeniu się. Wciąż zbyt mało jest powiązań nauki z pasjami i osobistymi zainteresowaniami uczniów, przez co społeczny kontekst uczenia się zanika.”
- ☐ Jeśli nasz umysł zakwalifikuje wkuwanie na pamięć jako tragedię, nudę to uwolnią się adrenalina i kortyzol, które obniżą zdolność zapamiętywania i uczenia się.

<https://kreatywnaakademia.pl/emocje-w-procesie-uczenia-sie/> wg „Zmyślne Ruchy, które doskonałą umysł” ,Carl Hannaford

Warto wcześniej zarazić entuzjazmem i pasją,
by łatwiej było później ...

**By skutecznie zmotywować ucznia
do określonych działań np. w *projekcie edukacyjnym*
nauczyciel powinien sam być
wew. zmotywowany
czyli wew. przekonany o celowości, sensie i wartości
podjętego działania oraz emocjonalnie zaangażowany,
a uczeń powinien
to: widzieć, słyszeć i czuć.**

Banał? Nie zawsze....

„Edukacja to relacja”

Najpierw pokażmy, że my chcemy...
„Kto chce zapalać innych, sam musi płonąć”-

• Ludwik Hirsfeld

*„Wszystko, czego się w życiu nauczyłem – a jestem zupełnie zwyczajnym dzieckiem
i zależy mi, żeby ludzie to dostrzegli – nauczyłem się dzięki relacjom.
Dziecko wszystkiego uczy się poprzez relacje.”*

André Stern - twórca ekologii dzieciństwa – nowej postawy względem dzieciństwa, pełnej zaufania,
opierającej się na naturalnych procesach uczenia się i rozwoju.

Bez akceptacji celu projektu nie ma zaangażowania

„A” jak acceptable/accurat –akceptowalny/trafny cel uczestnictwa w projekcie.

- ☐ Jeśli nie dokonamy ulokowania celu **w potrzebach ucznia** jego motywacja do udziału w projekcie szybko się obniży.
- ☐ Jeżeli zostanie on z góry narzucony, to istnieje duże prawdopodobieństwo, że uczeń go nie zrealizuje, pojawi się opór i reaktancja nie będzie odczuwał potrzeby uczestnictwa w nim i zaangażowania swojej energii, która będzie stopniowo spadać.
- ☐ **Warto uświadamiać i zapisać uczniom , po przeprowadzonej " burzy mózgów" co mogą zyskać poprzez swoje uczestnictwo, do czego im się to przyda, co zyskają, jakie kompetencje i umiejętności itp..**

Jak sterować tym statkiem?

1. Ważne reguły i zasady do których zawsze można się odnieść

2. Kontrolowany „fun”, złość, irytacja... opanowanie trudna sztuka

Bardzo ważne są – pierwsze kontakty z grupą, nawiązanie przyjaznych relacji!!!

Od tego wiele zależy!

Niekoniecznie chodzi tu o bycie „dobrym wujkiem lub ciocią”,

ale o umiejętne, stymulowanie i kierowanie energią zespołu, wyznaczanie granic, trzymanie w ryzach „dobrych i złych emocji” np. podczas integracji, zabawy, grywalizacji

„To „umiejętne kierowanie”, odpowiednio do sytuacji, stymuluje ucznia, ale i osadza go w bezpiecznej przestrzeni reguł i zasad. „

<http://www.motywacjado.pl/4-sposoby-jak-opanowac-emocje/>

Emocje-niezwyczajnie cenna, ale trudna do opanowania siła

By poniosło, ale tam, gdzie chcemy

Eksperci zalecają:

1. „Naklej etykietę” na emocje.

Ludzie są przekonani, że nazwanie odczuwanych silnych emocji dodatkowo je wzmocni i istnieje ryzyko, że nie opanujemy ich. Tymczasem wiele badań pokazuje, że mówienie o doświadczanych emocjach uspokaja je i wycisza, np.:

*- **Widzę, że jesteś zdenerwowany spróbuj ochłonąć.***

Stosuj parafrazę lub odzwierciedlenie.

Żeby zredukować pobudzenie należy użyć tylko dwóch, trzech słów żeby opisać emocje. Aktywacja kory przedczołowej, która odpowiada za myślenie, zmniejszy działanie układu limbicznego, który z kolei wyreguluje i znormalizuje zachowania emocjonalne.

2. Wypracuj i generuj właściwe nawyki

Każdy z nas jest jak kierowca. Kierowca po odpowiednim treningu, kiedy wpada w poślizg, czuje strach, ale potrafi uchronić samochód przed rozbiciem o drzewo. Umiejętność wyjścia z poślizgu weszła mu w krew, stała się jego nawykiem. W chwili niebezpieczeństwa reaguje automatycznie bez względu na działanie adrenaliny.

Przygotuj z uczniem scenariusze na powtarzające się sytuacje, kiedy jest pod wpływem silnych, zagrażających emocji.

Niech zdecyduje, co zrobić, co działa, żeby nie stracił kontroli nad sobą w przyszłości.

Może warto zlokalizować kącik wyciszenia?

<http://www.motywacjado.pl/4-sposoby-jak-opanowac-emocje/>

Czasem niezbędna i pomocna

Technika ochłonięcia

**Trudna emocjonalnie sytuacja, spór –
również nasze reakcje mogą się okazać
rozbijające, demotywujące
niczym mina rozsadzająca**

Zastosujmy technikę:

***-zostawmy to teraz, wrócimy do tego,
porozmawiajmy o tym później...***

Jak zachęcić, „oswoić” ucznia, który jest mało aktywny
i „grzeje ławkę rezerwowych” ?

Karty DIXIT

Jak aktywizować, obudzić zaangażowanie
i jednocześnie zmotywować niezmotywowanych
lub opornych do mówienia,
dzielenia się własnymi myślami
i opiniami ?

BURZA MÓZGÓW (BRAINSTORMING, SESJA ODROZONEGO WARTOŚCIOWANIA) FAZY BURZY MÓZGÓW

- 1. Zainicjowanie problemu przez prowadzącego i warunków rozwiązania (najlepiej otwartego).**
- 2. Uzasadnienie potrzeby zajęcia się tym tematem. Budzenie zaciekawienia powiązanie celu z potrzebami uczniów**
- 3. Wyjaśnienie zasad pracy np. kontrakt:**
 - zgłaszamy jak największą liczbę pomysłów - ważna jest ilość a nie jakość;**
 - nie komentujemy i nie krytykujemy zgłaszanych pomysłów;**
 - w zgłaszaniu pomysłów mamy równe prawa;**
 - zgłaszamy jeden pomysł na raz;**
 - można korzystać z pomysłów zgłoszonych wcześniej zmieniając je lub rozwijając;**
 - pomysł zgłaszamy podniesieniem ręki lub po kolei w grupie;**
 - wszystkie pomysły, nawet najbardziej zaskakujące są zapisywane w formie jaką zaproponował autor;**
 - czas zgłaszania pomysłów jest określony i wynosi ... minut.**
- 4. Wytypowanie jednego lub dwóch zapisujących.**
- 5. Zgłaszanie i zapisywanie pomysłów.**
- 6. Ewentualne wyjaśnienia autora (jeżeli idea pomysłu nie jest zrozumiała).**
- 7. Eliminacja pomysłów nieodpowiadających warunkom podanym na początku.**
- 8. Wartościowanie pozostałych pomysłów.**
- 9. Uzasadnienie wyboru**

Teraz my...warto sobie uświadomić

Badania ankietowe wskazują, że cechy nauczyciela najbardziej motywujące uczniów to:

I miejsce – optymizm, poczucie humoru

II miejsce – kompetencje merytoryczne i metodyczne oraz umiejętność nawiązywania kontaktu

III miejsce – sprawiedliwe ocenianie i wspomaganie uczniów w problemach i kłopotach

IV miejsce – otwartość i umiejętność planowania pracy w klasie.

<https://www.lscdn.pl/pl/publikacje/cww/dydaktyka-ogolna/5294,Sztuka-motywowania-uczniow-do-nauki.html>

Wykorzystane w prezentacji:

- Bożena Kubiczek, Sztuka oceniania: motywowanie uczniów do rozwoju
- Jere Brophy, Motywowanie uczniów do nauki
- Merill Harmir, Duch klasy: jak motywować uczniów do nauki
- Julian Piotr Sawiński, Sposoby aktywizowania uczniów w szkole XXI wieku
- Craig Hassed, Richard Chambers, Uważne uczenie się
- K. Okraszewski, B. Rakowiecka, K. J. Szmidt, Porządek i przyroda lekcje twórczości
- **Doświadczenia własne w pracy projektowej z uczniami w Internecie**

<https://kno.ore.edu.pl/artykuly/99-co-motywuje-uczniow->

